

Inhoudsopgave

2/3	Aan leden en afnemers
4/5/6	Grassilages voorjaar 2010 zeer pittig
7	Aanpassingen assortiment i.v.m. pittige kuilen
8	Structuur
9	Het belang van biest bij pasgeboren biggen
10/11	Levert beren mesten geld op?
11/12	Maïs Demoveld Zuid-Oost Salland
13	Haarle volop in de kijker
14/15/16/17	Winkelnieuws
18	Nieuwtjes

Aan leden en afnemers

Op het moment van schrijven, is er weer voldoende regen gevallen. De zorgen gaan nu meer over om de granen droog binnen te krijgen en nog een goede droge snede binnen te halen. Daarnaast houdt de wereld graanoogst iedereen in zijn ban. Is het niet om de gevolgen voor de prijs van het mengvoer, dan gaat het wel over de prijs van ons patatje en ons brood. Duidelijk is wel, dat speculanten weer hard bezig zijn om de markt te verzieken. En wij als agrarische sector zijn degene die daar aan mee moeten betalen. Een enkele regeringsleider probeert voor eigen land nog te redden wat er te redden valt (zoals een heer Poetin voor Rusland), maar in Europa waagt geen regeringsleider zich eraan. Mijn mening hierover is, dat je met voedsel niet moet speculeren. Uiteindelijk zijn anderen hiervan de dupe en de derde wereld helemaal. Daar gaat onze ontwikkelingshulp dan weer aan op.

Een prijsstijging zoals afgelopen maanden is ongekend. Was de prijs voor 100 kg tarwe op 11 juni nog 14,-- Euro. Op 6 augustus werd er 21,60 Euro voor gevraagd. En de andere granen gingen net zo hard mee. Afgelopen weken is de prijs weer iets gezakt, maar het is de vraag of er een echte daling komen gaat. Dat deze prijsstijgingen gevolgen hebben voor de prijzen van de mengvoeders is duidelijk. Deze gaan mee omhoog. Door voor inkoop stijgen deze niet in dezelfde mate, maar toch wordt er landelijk (en ook bij ons) forse prijsstijgingen doorgevoerd. Dit om met de prijs maar enigszins bij te blijven.

Melkpoeder

Momenteel wordt er veel reclame gemaakt voor Nutrifeed melkpoeder. Wij hebben van oudsher Sprayfo in ons assortiment en hebben daar goede ervaringen mee. Daarnaast leveren wij ook Denkavit en Nutrifeed voor een scherpe prijs. Wij als coöperatie zijn van mening, dat wij ons niet vast moeten leggen op één merk en dat wij goede ervaringen uit het verleden niet zomaar weg moeten gooien. Het is daarnaast wel belangrijk om als coöperatie ook andere coöperaties te steunen en daarom hebben wij ook Nutrifeed in ons assortiment opgenomen.

Nieuwe aanwinst

Tevens kan ik u melden, dat Robert en Renate Nijkamp de trotse ouders zijn geworden van een mooie zoon Thijs. Hierbij willen wij ze dan ook hartelijk feliciteren met de nieuwe aanwinst. En natuurlijk feliciteren wij ook grote zus Sanne met haar nieuwe broertje. Moeder en zoon (en zus en papa) maken het goed.

Winkel Heeten

Ondanks de recessie, weten wij in de winkel Heeten toch weer een grotere omzet te draaien als vorig jaar. De omzet stijging is niet groot (1,8 %), maar geeft wel een heel ander beeld dan wat in de rest van Nederland is te zien. In de detailhandel wordt nog steeds van een dalende omzet gesproken.

Voor deze stijging willen wij u als klant hartelijk bedanken en wij hopen u ook in de toekomst goed van dienst te kunnen zijn. Heeft u nog suggesties voor verbetering, laat het ons dan weten. Wij vinden het heel belangrijk hoe u als klant over ons denkt.

Geschiedenis van Haarle

Begin oktober brengt de stichting Marke Haarle ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum een mooi boek met de geschiedenis van Haarle uit. Het boek geschreven door Haarlénaren en het belooft een zeer interessant en mooi geïllustreerd boek te worden. Wij als Zuid-Oost Salland zijn trots om hier ook in voor te komen. Het boek is ook via internet te bestellen. Verderop in Zuid-Oost Salland Nieuws kunt u hier meer over lezen.

Vakantieperiode

De vakanties zijn weer voorbij. Door de lagere bezetting kan het zijn geweest, dat u soms iets langer moest wachten. Wij hebben getracht de verdeling van de vakanties zo goed mogelijk te regelen, zodat u als klant er het minste van merkt. Mocht u er hinder van hebben ondervonden, onze excuses voor het ongemak.

Hans Verheul

Grassilages voorjaar 2010 zeer pittig

Het Bllg Agroxpertus heeft recentelijk een overzicht gepubliceerd met de eerste analyses van de grassilages die geoogst zijn tot 15 juni 2010. Op basis van deze gemiddelden zijn ook de gemiddelde voederwaardecijfers berekend volgens Schothorst Feed Research (SFR). De resultaten van afgelopen voorjaar worden vergeleken met die van de voorgaande jaren in bijgaande tabellen. De resultaten zijn een duidelijk gevolg van de groeiomstandigheden (droog en koud voorjaar). De volgende conclusies kunnen worden getrokken:

- De grassilages hebben een laag eiwitgehalte en hoog suikergehalte. Als gevolg van het koude droge weer is overdag veel suiker gevormd die 's avonds niet is verademd en maar beperkt is gebruikt voor de aanmaak van eiwit. Het gehalte aan celwanden is lager dan vorig jaar en heeft een hogere verteerbaarheid. Het aandeel stengel in het gewas was beperkt. Dit resulteerde in een hoge verteerbaarheid van organische stof en een berekende VEM waarde van meer dan 940/kg DS.
- Ondanks het lage eiwitgehalte is het gehalte aan WDVE goed vergelijkbaar met eerdere seizoenen. Door de belangrijke bijdrage van microbieel eiwit aan de WDVE is het gehalte aan aminozuren (WDVMet en WDVLYs) relatief hoog. De daling in RE is vooral terug te vinden in het onbestendige eiwit (FEB). Extra aandacht voor aanvulling van eiwit op pensniveau is van belang.
- Door het hoge suikergehalte en lage gehalte aan eiwit en celwanden in combinatie met een goede verteerbaarheid hebben de huidige grassilages een aanzienlijk hoger risico voor pensfermentatie stoornissen.
- De gehalten aan mineralen en spoorelementen ligt dit seizoen met uitzondering van zink en jodium lager dan in eerdere jaren, mogelijk veroorzaakt door verminderde beschikbaarheid uit bodembemesting.

Samengevat kan worden gesteld dat de meeste bedrijven een grassilage hebben liggen met een hoge voederwaarde en een potentie tot een goede opname en melkproductie, indien het risico voor tekort aan structuur en pensverzuring voldoende kan worden gecompenseerd door de rest van het rantsoen.

Tabel 1: Overzicht van analyse en berekende voederwaarde van grassilages geoogst in het voorjaar (1 april tot 15 juni) (in g/kg DS, tenzij anders vermeld). (Bron: Blgg Agroxpertus)

	Voorjaar (1 april – 15 juni)			
	2010	2009	2008	2007
DS	461	459	432	425
AS	95	103	99	104
NH ₃ (% van totaal)	7,6	8,0	8,3	8,3
RE exclusief NH ₃	153	161	169	161
RE totaal	165	175	184	176
RC	233	245	236	242
NDF	453	467	445	455
ADF	250	261	248	255
ADL	18	21	19	19
Suiker	135	105	110	100
VC-OS (%)	79,4	78,5	80,5	80,0
VC-NDF (%)	74,9	73,2	75,8	75,1
VEM	943	923	956	946
WDVE	83	82	84	80
FEB	9	22	33	28
SUSAZ	87	58	67	59
BZET	0	0	0	0
PSW	202	234	209	216
WDVMet	1,81	1,74	1,77	1,71
WDVLys	5,18	4,95	5,05	4,86

Tabel 2: Gehalten aan mineralen en sporelementen in gras silages Geoogst in het voorjaar (1 april tot 15 juni) (in g of mg/kg DS) (Bron: Blgg Agroxpertus).

		Voorjaar (1 april – 15 juni)			
		2010	2009	2008	2007
Na	g	2,4	2,8	2,6	2,7
K	g	32	34	33	34
Mg	g	2,2	2,4	2,4	2,3
Ca	g	4,8	4,9	5,1	5,2
P	g	3,7	3,9	4,1	4,0
S	g	2,8	3,0	3,2	3,2
Cl	g	11	13,1	12,9	12,4
Mn	mg	76	87	98	97
Zn	mg	39	40	41	42
Fe	mg	304	324	293	315
Cu	mg	7,1	7,7	7,5	7,5
Mo	mg	1,5	1,8	2,0	1,9
I	mg	0,3	0,3	0,4	0,3
Co	µg	114	132	126	138
Se	µg	91	97	123	101

Samenvattend kan gezegd worden dat er naast de voorjaarskuilen vooral voldoende structuur en eiwit op pensniveau gevoerd dient te worden. Daarnaast dient er gekozen te worden voor een 'rustige' brok. De vitaminen/mineralen gehalten in de tabellen zijn nog aan de hoge kant voor zandgrond. Aanvulling hierop verdient dus zeker extra aandacht. Ook jongvee en droogstaande koeien dienen extra aanvulling te krijgen met vitaminen/mineralen mengsels.

Aanpassingen assortiment in verband met de pittige kuilen

Zoals u in het artikel over de kuil kwaliteit van dit jaar heeft kunnen lezen bevatten de voorjaarskuilen van dit jaar in het algemeen veel suiker en weinig ruw eiwit. Wij willen hierop inspelen door het maken van een speciale brok voor deze kuilen en een eiwitmengsel met extra veel onbestendig eiwit (FEB).

Ons huidige assortiment bevat al behoorlijk wat voeders die geleidelijk fermenteren in de pens en dus ook al als rustig zijn te beschouwen, o.a. de Optimaal Gras brok en de Zetmeelbrok. Daarnaast zijn er ook al eiwitmengsels die veel FEB bevatten, bv de Aminomix en de Soya/Raap 1/2- 1/2.

Omdat de kuilen dit jaar nog wat extremer zijn, hebben wij gemeend toch een paar aanpassingen te moeten doen in ons standaardassortiment. Uiteraard is ook een specifieke samenstelling voor uw bedrijfssituatie mogelijk! Dat is juist onze kracht.

De speciale brok die wij hebben ontwikkeld in overleg met de Schothorst heet de **Optimaal Safe brok**.

Dit is een brok met relatief veel eiwit, weinig SUZAZ (suikers en snel afbreekbaar zetmeel) en een buffer. Daarnaast bevat het ook voldoende bestendig zetmeel voor de hoogproductieve koe.

De volgende voederwaarde zit erin:

VEM	940
WDVE	110
FEB	15

Dit is een brok waarbij ook nog specifieke eisen aan bepaalde grondstoffen zijn gesteld (onder andere lucerne). Er kan maximaal 8-10 kg van gevoerd worden in de voercomputer of in de melkstal.

Daarnaast hebben we een eiwitmengsel voor deze kuilen aangepast:

FEB mix.

Deze bevat:

VEM	930
WDVE	168
FEB	168

Dit meelmengsel kan als correctievoer gevoerd, maximaal 2-3 kg per koe per dag aan het voerhek.

Voor meer info kunt u altijd contact opnemen met de rundveevoorzichters.

Structuur

Zoals u in deze uitgave van Zuid-Oost Salland Nieuws heeft kunnen lezen zijn de voorjaarsgraskuilen van het jaar 2010 bijzonder pittig.

De kuilen zijn suikerrijk, eiwitarm en bevatten weinig structuur.

Dit betekent concreet dat er weer volop structuur bijgevoerd moet worden.

Luzerne, graszaadhooi en stro zijn de meest gangbare structuurbronnen.

Door het langdurige wisselvallige weer zijn veel van dit soort producten van matige kwaliteit en daarnaast moeilijk leverbaar.

De prijzen zijn daarnaast ook nog eens behoorlijk gestegen.

Een uitzondering is tot op heden de Rapsodie (gehakseld koolzaadstro).

Dit product is de meest effectieve structuurbron en tot op heden niet in prijs gestegen.

Wij raden u dan ook aan dit product indien mogelijk op voorraad te zetten.

Rapsodiebalen wegen 20 kg en zijn per stuk leverbaar.

Daarnaast is rapsodie ook leverbaar op pallets a 24 stuks.

Tot 192 baal leveren wij zelf uit voorraad.

Het is ook mogelijk om per combinatie (960 stuks) of per voorwagen (480 stuks) te bestellen.

Deze vrachten plannen wij in overleg met de fabrikant in.

Het belang van biest bij pasgeboren biggen

Het belang van voldoende biest voor een pasgeboren big is algemeen bekend. Het aantal levend geboren biggen per worp is de afgelopen jaren op veel bedrijven behoorlijk gestegen. Hierdoor kan het vaker voorkomen dat er meer biggen dan spenen zijn. Dat veroorzaakt in de eerste uren na de geboorte direct een behoorlijke competitie tussen de biggen. En dat terwijl die eerste uren voor de biggen zo belangrijk zijn om voldoende biest binnen te krijgen. Biest is bepalend voor zowel de opbouw van de afweerstoffen als voor de energievoorziening.

Ten eerste bevat biest veel energie en dat heeft een pasgeboren big nodig om snel op te drogen en actief te worden. Biggen krijgen, in tegenstelling tot veel andere jonge dieren, bij de geboorte geen energievoorraad mee. Het niet direct kunnen beschikken over biest, betekent dus al snel dat een big in de problemen komt en in een negatieve spiraal belandt.

Ten tweede bevat biest Immunoglobulines. De big heeft deze afweerstoffen nodig om zijn eigen weerstand op te kunnen bouwen. Bij de geboorte is het immuunsysteem van de big actief, maar nog wel leeg. Een big is alleen in de eerste uren van zijn leven in staat de afweerstoffen uit de biest vanuit de darmen direct in de bloedbaan op te nemen. Het heeft voor de weerstandsopbouw dus ook geen zin om een big na de eerste dag nog biest te geven van een zeug die net heeft geworpen. Het gehalte Immunoglobulines in de biest neemt na de eerste uren snel af.

Opsluiten van eerste biggen geeft overigen meer ruimte. Sluit de biggen niet op voordat het werpen is afgelopen. Het zogen van de eerste biggen geeft de zeug prikkels die bijdragen aan een vlot geboorteprocess en het op gang brengen van de melkproductie. Bovendien levert het weghalen van biggen behoorlijk wat extra onrust op. Selecteer voor het opsluiten de 5/6 biggen die het eerst zijn geboren. Deze biggen krijgen doordat ze het eerst geboren zijn voldoende biest. Het is dus belangrijk deze biggen te herkennen. Doel van het opsluiten van een deel van de biggen is om de andere biggen meer tijd en kans te geven voldoende biest op te nemen.

Levert beren mesten geld op?

Het mesten van ongecastreerde beren staat in de belangstelling. Gebeurt dit op de goede manier, dan kunnen vleesvarkenshouders een hoger rendement per plaats realiseren. Maar het mesten van beren vraagt wel om vakmanschap.

Beren mesten heeft een aantal voordelen voor varkenshouders. Dat begint al met het feit dat ze niet gecastreerd hoeven te worden en de vermeerderaar dus werk uit handen neemt. Bovendien is de kans op infecties kleiner en groeien de jonge biggen beter door.

Voordelen voor de vleesvarkenshouder zitten op meerdere fronten. Gemiddeld groeien beren 35 gram harder per dag dan borgen, ligt de voeropname 200 gram per dag lager en is het vleespercentage 1.5% hoger. De EW-voerconversie ligt gemiddeld circa 0.2 punten lager, de voerconversie nog meer door de hogere concentratie van de berenvoeders. Dankzij de lagere voeropname en gunstige voerefficiëntie hebben beren ook een lagere mestproductie van circa 10%. Ook wordt via het voer 0.7 kg minder stikstof en 1 kg fosfaat minder aangevoerd.

Speciaal voer nodig

Naast voordelen kent beren mesten ook nadelen. Om te profiteren van kwaliteitsconcepten moeten beren in een nauwer gewichtstraject vallen. Dat betekent dat meerdere keren uit een afdeling wordt geladen, wat ten koste gaat van de bezettingsgraad.

Meerdere keren varkens laden is ook meerdere keren onrust in de stal, maar het negatieve effect daarvan lijkt mee te vallen. Ook het wegen van de varkens vergt secuur werken; geschat wordt dat dit 0.1 uur per plaats per jaar aan arbeid kost. Verder betekent secuur leveren dat de aantallen per aflevering kleiner zijn. Op kleine bedrijven kan dat een gewichtskorting opleveren. Qua voeding hebben beren vanwege de lage opname speciaal voer nodig met hogere EW-waarden en een hogere smaakindex en meer eiwit. Dit voer is per 100 kg duurder dan standaard voer voor borgen.

Aandacht voor gezondheid is belangrijk, omdat door de lagere voeropname de weerstand van de varkens onder druk staat. Verder is de spierontwikkeling in de jeugd belangrijk. Ook daar speelt de voeding een belangrijke rol.

Durven investeren

Het mesten van beren is dus niet voor iedereen weggelegd. Om te profiteren van de mogelijkheden van beren moet het hele management en de gezondheid goed zijn en de varkenshouder moet durven investeren in extra rendement. Het voer, de gezondheid van de varkens en het afleverbeleid maken of het mesten van beren financieel interessant is.

Mais Demoveld Zuid-Oost Salland

In de augustus uitgave van Zuid-Oost Salland Nieuws heeft u de nodige informatie over ons maïs demoveld aan de Raalterweg in Holten kunnen lezen.

Hierbij geven wij u informatie hoe de rassen er op 20 augustus bijstonden. Allereerst een schematisch overzicht van de lengtes van de 12 rassen

Ras	Lengte
Atrium	2.20 meter
LG 30208	2.20 meter
LG 30211	2.35 meter
Ayrro	2.45 meter
LG 30218	2.30 meter
Amball	2.20 meter
Logo	2.30 meter
LG 30225	2.25 meter
Luigi	2.55 meter
LG 3234	2.25 meter
Ronaldinio	2.40 meter
Torres	2.60 meter

We zien nu heel duidelijk dat de midden vroege groep zich nog behoorlijk doorontwikkeld t.o.v. de zeer vroege groep.

De zeer vroeg groep groeide de laatste maand nog circa 35 cm.

De vroege groep groeide de laatste maand nog circa 40 cm.

De middenvroege groep groeide de laatste maand 50 cm, deze groep zal nog verder uit gaan lopen.

In zijn algemeenheid kunnen we stellen dat de kolfvulling uitstekend is, het water wat uiteindelijk laat in juli viel lijkt dan ook tijdig te zijn gevallen.

Voor uiteindelijke kolfgrootte en kolfgewicht is het nog te vroeg om hier wat over te zeggen, hier zullen wij in de volgende uitgave op terugkomen. Daarnaast is het opvallend dat de gewassen op het oog minder stevig zijn dan vorig jaar.

Voor wat betreft stengeldikte zien we geen forse uitschieters, al lijken Ayrro, LG 30218 en met name Torres bovengemiddeld te scoren.

Tot slot willen wij u mededelen dat enkele weken geleden wij helaas te maken hebben gehad met vandalisme op ons demoveld. Het Zuid-Oost Salland reclamebord was spoorloos en de naambordjes waren allemaal vernield.

Gelukkig hebben wij inmiddels alles weer kunnen herstellen, maar we kunnen natuurlijk niet garanderen dat dit niet nogmaals zal gebeuren. Dus mocht u eens gaan kijken en bijvoorbeeld geen bordjes aan treffen, dat weet u hoe laat het is.

Dinsdag 14 september zal er een demomiddag plaatsvinden. Dit zal een doorlopende middag zijn van 13.30 – 16.30 uur. Onder het genot van een hapje en een drankje kunt u dan ons demoveld bekijken.

Haarle volop in de kijker

Op 2 oktober 2010 viert Stichting Marke Haarle haar 25-jarig bestaan. Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan, brengt de stichting een boek over de jongere geschiedenis van het dorp uit. De opzet van het boek is uniek omdat de 63 verhalen zijn geschreven door (oud)inwoners van Haarle en gaan over families, verenigingen, middenstand, kerk, sport, vriendengroepen, landbouw, specifieke beroepen, onderwijs, enzovoort. Het boek geeft een beeld over het leven in Haarle tussen globaal 1945 en 2010. Het bevat maar liefst 344 pagina's op A-4 formaat, met niet alleen teksten, maar ook ongeveer 600, vaak unieke, foto's.

Belangstellenden kunnen het boek bij voorintekening bestellen via www.stichtingmarkehaarle.nl. In enkele winkels in Haarle liggen inschrijfformulieren. Bij voorintekening kost de uitgave € 29.50, na 15 september wordt de prijs € 32.50.

Op 2 oktober wordt tijdens een feestelijke receptie het boek over de jongere geschiedenis van het dorp gepresenteerd. De bestelling kan worden afgehaald tijdens de ontmoetingsdag die aansluit op de receptie van de stichting die zich bezig houdt met de geschiedenis van Haarle.

Na afsluiting van de officiële receptie begint de ontmoetingsdag voor Haarlénaren en oud- inwoners van Haarle. Vriendengroep 'Stille Wille' is de organisator van deze grote activiteit die duurt van 15.00 – 20.00 uur. Het eerste doel van deze middag is om elkaar weer eens te ontmoeten. Intussen zijn er optredens van het mannenkoor 'Ons Tiedverdrief', vriendengroep 'De Felmits', de Haarlese Revue, de harmonicagroep en popkoor 'Puur'. Oud-Haarlenaar Laurens ten Den is de sfeermaker die de leiding heeft tijdens de ontmoetingsmiddag. Hij is bekend van enkele tv-producties waaronder 'Van jonge leu en oale grond'.

Stichting Marke Haarle verzorgt exposities en presentaties die te maken hebben met de geschiedenis van Haarle.

Plaats van samenkomst is Sporthal Sprengendal, Veldkampsweide 1 in Haarle. De toegang is gratis!

Als deelnemers naar huis gaan, kunnen bestelde boeken mee genomen worden tegen contante betaling (€ 29.50). Er zijn ook voldoende boeken in de losse verkoop (€ 32.50).

Wij van CAVV Zuid-Oost Salland zijn trots om in dit boek ook voor te komen en hopen dat het een geslaagde dag zal gaan worden.

Winkelnieuws uit Haarle & Heeten

Aanbiedingen zijn de hele maand september geldig of zolang de voorraad strekt.

GEWIJZIGDE OPENINGSTIJDEN WINKEL HEETEN

Woensdag 22 sept. Hele dag gesloten

Vrijdag 24 sept. Hele dag gesloten

PAARDENBROK

25 kg

van € 6,80

voor € 6,10

VLASSTROOISEL

vaste
LAGE
prijs

Per stuk € 6,40

SUBLI SMIKKELS

Kruiden – Naturel – Appel - Wortel

Emmer à 700 gr € 2,79

2e emmer voor de

HALVE prijs

HARTOG LUCERNE-MIX

90 ltr

per zak € 10,85

Nu voor € 9,85

SCHOENKLOMPEN

- ✓ Gevavi 1550-00
- ✓ P.U. loopzool
- ✓ zwart
- ✓ mt. 41 t/m 46

van € 43,50

voor € 36,50

ZUID-OOST SALLAND OVERALLS

- ✓ blauw
- ✓ drukknopsluiting
- ✓ mt. 48 t/m 62
- ✓ 65% polyester, 35% katoen

Per stuk € 19,95

3 voor € 55,-

Verschillende maten mogelijk

Nieuwtjes

- Kleine ronde balen 1^e snede 2010
- 1 silo, 4 ton, in goede staat
- 1 silo, 4 ton, opknapper
- Diverse rollen gaas, diverse maten
- Gewolmaniseerde palen 3m lang

Tel: 06-53644422

VERZORGINGSARTIKELEN

20% korting op alle
paardenverzorgingsartikelen
zoals borstels en kammen.

Alleen in Heeten verkrijgbaar.